

Asia: VN/5875/2019

Lausuntopyyntö saamelaiskäräjälain muutosta valmistellun toimikunnan mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1 luku Yleiset säännökset (pois lukien 3 §)

Esitetyn lakimuutoksen lähtökohtana on saamelaisten itsemääräämisoikeus ja Saamelaiskäräjien itsehallinnollinen asema. Tämä on kansainvälisen oikeuden mukaisesti ainoa oikea lähtökohta siihen, miten alkuperäiskansaa koskevaa lakiesitystä tulee lähteä tekemään. Lain tarkoitukseen (1 §) esitetyt lisäykset saamelaisten itsemääräämisoikeuden toteuttamisesta ovat kannatettavia.

3 § Oikeus tulla merkityksi vaaliluetteloon

3 §:n otsikon muutos oikeudeksi tulla merkityksi vaaliluetteloon on kannatettava muutos. 3 §:n 1 kohdan kieliperusteen ulottaminen isoisovanhempaan on perusteltua ottaen huomioon kielensä menettäneet saamelaiset. Voimassa olevan saamelaiskäräjälain 3 §:n 2 kohdan "että hän on sellaisen henkilön jälkeläinen, joka on merkitty tunturi-, metsä- tai kalastajalappalaiseksi maa-, veronkanto- tai henkikirjassa" poistaminen on kannatettavaa. 3 §:n 3 kohdan sanamuodon "olisi voitu merkitä" muuttaminen konditionaalista selkeäksi määritelmäksi on lakia selkiyttävä ja hyvä muutos, joka poistaa tulkinnanvaraisuuksia.

2 luku Saamelaiskäräjien tehtävät (5-8 §)

Saamelaiskäräjien tehtäviä koskeviin §:n 5-8 esitetyt muutokset ovat parannuksia voimassa olevaan lakiin.

9 § Yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite sekä 9 b § Menettely yhteistoiminnassa ja neuvotteluissa

9 §:n mukaisen neuvotteluelvoitteen kehittäminen yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoitteeksi on tärkeää ja esitetty muutos on kannatettava. Neuvottelut tulee käydä FPIC-periaatteen mukaisesti. Lakiin esitetty viranomaisia koskeva saamelaiskulttuurin heikentämiskiello on tarpeellinen muutos ja parantaa saamelaiskulttuurin asemaa.

Kolttien kyläkokouksen näkemyksen mukaan myös kolttalain (253/1995) 56 §:n kuulemisveloitetta olisi tarpeen kehittää yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoitteen suuntaan.

9 a § Saamelaisten oikeuksien huomioiminen viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien toiminnassa

Esitetty viranomaisten perehtymisvelvoite on edellisessä (9 §) kohdassa mainitun saamelaiskulttuurin heikentämiskiellon ohella tärkeä lisäys lakiin.

3 luku Toimikausi, toimielimet ja toiminta

10 §:n muutos Saamelaiskäräjien toimikauden alkamisen aikaistamisesta on positiivinen muutos, joka parantaa ja selkeyttää Saamelaiskäräjien toimintaa. 11 §:n tehty lisäys varapuheenjohtajien tehtävien päätoimisuudesta vahvistaa ja tuo lisää resursseja Saamelaiskäräjien toimintaan. 13 §:n muutos varajäsenten lisäämisestä Saamelaiskäräjien hallituksen kokoonpanoon on kannatettava.

3 a luku Kirjanpito ja tilintarkastus

-

4 luku Saamelaiskäräjien vaalit

§:n 20 esitetty vaalilautakunnan kokoonpanon kasvattaminen on kannatettava muutos. Saamelaiskäräjien vaaliluettelon hakeutumisen on oltava jatkuvaa, jotta vaalilautakunnalle taataan ajallisesti riittävä mahdollisuus perehtyä vaaliluettelon hakeutuvan oikeuteen tulla merkityksi vaaliluettelon. Tämä osaltaan helpottaisi myös äänioikeutettujen hakeutumista vaaliluettelon.

Äänestyksen mahdollistaminen myös muulla tavoin kuin postin välityksellä helpottaa syrjäseuduilla asuvien mahdollisuuksia äänestää. Tämän vuoksi vaalipäivänä olisi oltava mahdollisuus äänestää myös muualla kuin kuntien keskuspaikoissa. On varattava riittävät resurssit, jotta sujuvan äänestämisen toteuttaminen on mahdollista.

5 luku Muutoksenhaku vaaliluetteloja koskevissa asioissa

Muutoksenhakumenettelyä koskevat muutokset ovat kannatettavia ja selkeyttävät muutoksenhakuprosessia.

6 luku Erinäiset säännökset

-

Rikoslain 40 luvun 11 §

-

Muita huomioita

-

Harju Terhi

Kolttien kyläkokous - Lausunto käsitelty Nellim-Keväjärven ja Näämön
alueiden kolttaneuvostojen kokouksessa 4.8.2021